

"ละครเรื่อง "วังตี" ไม่เคยแสดงบนเวทีได้
แม้แต่ครั้งเดียว จัดซ้อมเตรียมการแสดงถึงสอง
ครั้งแต่ก็ไม่มีโอกาสแสดง แม้เพียงจะนำบทเพลงไป
จัดรายการวิทยุก็ยังไม่ได้ "

วังตี : บทละครอาถรรพณ์ที่ไม่อาจจัดแสดงได้

นิดา มีสุข *

บทละคร เป็นวรรณกรรมที่เขียนขึ้นมาเพื่อใช้ในการแสดงละคร บทละครจะกำหนดบทบาทของตัวละคร อากัปกริยา การเข้าออกฉาก กำหนดฉากและอุปกรณ์ประกอบฉาก กำหนด แสง สี เสียง รวมทั้งเพลงที่ใช้ในการแสดงด้วย ดังนั้นการเขียนบทละครจึงมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อใช้ในการจัดแสดงละคร

บทละครสังคีตเรื่องวังตี พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมีความสมบูรณ์ในความเป็นบทเพื่อการจัดแสดงละครครบทุกประการ หลังจากที่ทรงพระราชนิพนธ์แล้วได้มีการซ้อมเพื่อจัดแสดงหลายครั้ง แต่เป็นเรื่องแปลกยิ่งเพราะไม่ว่าจะเป็นการซ้อมครั้งใด ละครเรื่องนี้ก็คงแสดงได้เฉพาะการซ้อมเท่านั้น ไม่เคยได้จัดแสดงบนเวทีเลยแม้แต่ครั้งเดียว ไม่ว่าในสมัยที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวยังดำรงพระชนม์ชีพหรือแม้ในปัจจุบัน

กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ ได้กล่าวถึงอุปสรรคในการแสดงละครเรื่องวังตี ดังนี้

ข้าพเจ้าเคยได้ยินท่านผู้ใหญ่ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญการละครและดนตรี เคยเล่าในห้องประชุม ณ กระทรวงศึกษาธิการ ว่า เรื่องวังตี นี้มีอาถรรพณ์คือหลังจากทรงพระราชนิพนธ์ และทรงฝึกซ้อมจะนำออกแสดงก็มิได้มีโอกาสได้แสดงแม้แต่ครั้งเดียว แม้บทร้องในเรื่อง วังตี ก็เช่นกัน ตั้งแต่ทรงพระราชนิพนธ์จนถึงบัดนี้ ไม่เคยได้มีโอกาสนำออกเผยแพร่หรือแม้ออกอากาศสู่ประชาชนได้เลยสักครั้ง ครั้งหนึ่งมีการเตรียมฝึกซ้อมเพื่อนำไปขับร้องถวายพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ วังสุโขทัย ก็มีเหตุจำเป็นที่ต้องรับสั่งให้งด ต่อมาบรรจุเข้ารายการออกอากาศทางสถานีวิทยุ ก็มีเหตุขัดข้องต้องงดอีกเช่นกัน¹

* อาจารย์ภาควิชาภาษาไทยและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

¹ มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย, *บทละครสังคีตเรื่องมิกาดอกกับเรื่องวังตีและปกิณกะประวัติของอุปรากรเรื่องมิกาดอก* ของนางกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ. 2509. หน้า 166.

การที่ละครเรื่องนี้ไม่ได้จัดแสดง ไม่ได้หมายความว่า เป็นบทละครที่บกพร่องหรือไม่เหมาะสมด้วยประการทั้งปวง ละครเรื่องวังดี เป็นบทละครที่มีความเป็นละครสังคีตที่น่าสนใจ คือเป็นละครตลก ล้อเลียนสังคม ขนาดสั้นเพียง 2 ชุดเท่านั้น นอกจากนั้นยังเป็นวรรณกรรมที่มีความงดงามทั้งด้านการใช้ถ้อยคำภาษาที่คมคาย เพียบพร้อมด้วยอารมณ์ขัน เหมาะสมกับบทบาทฐานะของตัวละคร การเลือกสรรเพลงสอดรับกับอารมณ์ของตัวละครเป็นเรื่อง มีการดำเนินเรื่องที่กระชับแฝงแง่คิดเตือนใจ และแนวคิดเหล่านั้นยังคงทันสมัยมาจนทุกวันนี้ แต่เนื่องจากไม่เคยได้จัดแสดง บทละครเรื่องนี้จึงรู้จักกันในวงแคบ

ที่มาของเรื่องวังดี คือ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงดัดแปลงอุปรากรเรื่องมิกาดิ ของ เซอร์กิลเบิร์ต มาเป็นบทละครภาษาไทย ชื่อเดียวกัน ต่อมาพระองค์ได้ดัดแปลงอีกครั้งเป็นเครื่องวังดี ด้วยเหตุผลตามหมายเหตุต้นบทละครเรื่องวังดี ว่า

หมายเหตุ เรื่องนี้ตามเดิมเขาเป็นญี่ปุ่น แต่การที่จะหาเครื่องแต่งตัวญี่ปุ่นนั้น ลำบากและเห็นว่าถึงจะย้ายไปไว้เมืองใดก็คงไม่เสียเรื่อง จึงได้คิดจับย้ายไปไว้ประเทศ "ตงฮั่วใต้เซียงก๊ก" ซึ่งจะหาเครื่องแต่งตัวขึ้นได้สะดวกกว่า เพราะทำได้ตามใจ ใครจะติว่าผิดก็แก้ตัวได้ว่าประเทศตงไม่ได้มีอยู่ในแผนที่สามัญของโลกย์ เพราะฉะนั้นเครื่องแต่งตัวของชนชาติตงจะไม่มีใครได้ไปเคยเห็น อนึ่ง คำร้องในเรื่องนี้ที่แต่งขึ้นเลียนของเดิมเขาก็มีบ้าง แต่โดยมากต้องแต่งขึ้นใหม่ ให้เหมาะกับที่ไทยเราจะร้องฤาที่จะเข้ากับเพลงไทยเราได้

การดัดแปลงบทละคร ทรงทำโดยเปลี่ยนสถานที่จากญี่ปุ่นเป็นเมืองตงฮั่วใต้เซียงก๊ก เปลี่ยนชื่อตัวละครให้ขบขันเป็นชื่ออาหารจีน เช่น ตะเลาเป่า แอ้กั้ง เต้าฮวย เป็นต้น ปรับปรุงบทละครให้สมจริงยิ่งขึ้น เช่น เพิ่มบทสนทนาของคู่สนทนาแทรกบทที่ตัวละครต้องพูดยาว ๆ อยู่คนเดียว ตัดเหตุการณ์ที่เยิ่นเย้อบางตอนออก และปรับเปลี่ยนการบรรจเพลงร้อง

เนื้อเรื่อง เป็นเรื่องเบาสมองกล่าวถึงปาซ่องโก้วังดีได้ออกกฎหมายใหม่ ห้ามผู้ชายเกี่ยวผู้หญิง ถ้าใครขึ้นทำจะต้องถูกประหารชีวิต กฎหมายข้อนี้มีผู้ทำผิดกันมาก พลเมืองจึงตกลงกันเลือกแอ้กั้ง ช่างตัดเสื้อ ซึ่งทำผิดกฎหมายก่อนผู้อื่นเป็นเจ้าของเพศผฆาต หลังจากนั้นเจ้าคุณเพศผฆาตได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองด้วย ดังนั้นในเมืองนี้จึงยังไม่มีใครได้รับโทษตามกฎหมายข้อนี้เลย

¹ มูลนิธิมหาสมุทรราชวิทยาลัย, *บทละครสังคีตเรื่องมิกาดิกับเรื่องวังดีและปกิณกะประวัติของอุปรากรเรื่องมิกาดิ ของนางกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ*, 2509, หน้า 78.

ต่อมาเจ้าคุณเพชรฆาตแสร้งได้รับสาส์นจากปาซ่องโก้วังตี้เตือนให้ปฏิบัติหน้าที่โดยเร็ว มิฉะนั้นจะถอดยศและลดฐานะของเมืองเป็นหมู่บ้าน เจ้าคุณเพชรฆาตรู้สึกกลุ่มใจมากเพราะถ้าจะต้องประหารใครแล้ว คนนั้นน่าจะเป็นตนเองก่อนด้วยทำผิดกฎหมายก่อนผู้อื่น บังเอิญรัชทายาทซึ่งปลอมตัวเป็นนักดนตรี ชื่อเกี่ยมซึ่งดี เดินทางหลบสาวแก่ ชื่อ เล่าอะม้วย มาหาย้มย้ม บุตรเลี้ยงของเจ้าคุณเพชรฆาต และทราบว่าเป็นตัวจริงก็ตั้งใจจะแต่งงานกับย้มย้มแต่กำลังมีปัญหาเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ จึงบอกว่ายินดีให้ประหารชีวิตในอีก ๓ เดือนข้างหน้า ถ้ายอมยกย้มย้มให้ เจ้าคุณจำใจตกลง และอนุญาตให้แต่งงานกัน

ปาซ่องโก้วังตี้เสด็จฯ มาที่เมืองนี้โดยกระชั้นชิด เจ้าคุณเพชรฆาตตกใจด้วยมิได้ประหารชีวิตใครเลย ในที่สุดก็คิดอุบายให้เจ้าคุณตะเลาเปา ขุนนางหลายตำแหน่งลงนามในเอกสารว่าได้มีการประหารชีวิตเกี่ยมซึ่งดีเรียบร้อยแล้ว

พระราชเสด็จมาพร้อมเล่าอะม้วย เมื่อทราบว่าคนที่เจ้าคุณเพชรฆาตแจ้งว่าประหารชีวิตไปแล้วคือรัชทายาทก็สั่งลงโทษ แต่ขณะนี้ขอพักเสวยพระกระยาหารก่อน เจ้าคุณเพชรฆาตหาทางแก้ไข โดยขอให้เกี่ยมซึ่งดีปรากฏพระองค์ เกี่ยมซึ่งดียินยอมโดยมีชื่อแม้ว่าต้องยกย้มย้มให้และเจ้าคุณต้องไปขอเล่าอะม้วยแต่งงาน เจ้าคุณจำเป็นต้องยินยอม

เจ้าคุณเพชรฆาตเข้าเฝ้ากราบบังคมทูลว่ารัชทายาทยังมีพระชนม์ชีพอยู่ เกี่ยมซึ่งดีปรากฏพระองค์พร้อมทั้งแจ้งว่าได้ทำพิธีแต่งงานกับย้มย้มแล้ว ปาซ่องโก้วังตี้พระราชทานอภัยโทษให้ เรื่องจึงจบลงด้วยดี

ลักษณะที่น่าสนใจที่สุดในเรื่องวังตี่น่าจะเป็นเรื่องความคิดสร้างสรรค์ในการเขียนบทเพราะมีทั้งความสนุกสนานแฝงแง่คิด ทั้งล้อเลียน ทั้งเหน็บแนม ซึ่งทรงใช้หลายวิธีคือ นำคำมาใช้ให้เกิดความขบขัน กล่าวเป็นจริงเป็นจังในเรื่องที่ไม่เป็นปกติหรือไม่น่าเป็นไปได้ ล้อเลียนบุคคลและเหตุการณ์ในสังคม และเหน็บแนมบุคคลบางกลุ่ม ดังจะได้กล่าวถึงต่อไปนี้

นำคำมาใช้ให้เกิดความขบขัน

ตั้งชื่อตัวละครเลียนเสียงชื่ออาหารจีน เมื่อได้ยินชื่อทำให้เกิดอารมณ์ขันดังตัวอย่าง แสร้ง ตะเลาเปา จับกิม เต้าฮวย เป็นต้น เช่น ทรงใช้ชื่อปาซ่องโก้วัง มีเสียงใกล้เคียงกับขนมชนิดหนึ่งของจีนที่ชื่อปาท่งโก้ว เป็นชื่อของพระราชินี เช่น ความในบทละครตอนหนึ่งว่า

ปาซ่องโก้วตั้งผู้มฤทธิ อันสติตย์แทนทองผ่องรัศมี
มังกรคู่ชูเชิดเลิศล้ำดี ร่องใต้ที่บัลลังก์ที่วังใน

(หน้า 105)

ในบทละครยังแสดงความจงใจใช้ชื่อเลียนเสียงอาหารจีน ดังความว่า

จับกิม คุณคะ (ชี้ทะเลเปา) นั่นตัวอะไรนะคะ
แย้กึ่ง อะไรไม่รู้จัก นั่นแหละท่านเจ้าคุณทะเลเปา
จับกิม อ้อ หน้าตาเป็นอย่างนี้เองแหละ อิดันเคยได้ยินเขาร้องขายอยู่
กลางถนน นึกอยากรู้ชื่อนานแล้วหน้าตาเป็นอย่างไร
แย้กึ่ง จู ๆ จู ๆ นั่นไม่ใช่ของกินดอก เป็นขุนนางผู้ใหญ่
จับกิม อ้อขุนนางผู้ใหญ่หน้าตาเป็นอย่างนี้เอง (เข้าไปมองดูทะเลเปา)

(หน้า 97)

ใช้คำว่าอ่อนวอนในความหมายว่าติดสินบน ดังความว่า

วังสี่แย้กึ่ง โธ่ อย่าเยาะผมนักเลย ผมก็รู้สึกตัวแล้วว่าผมนะไม่ใช่ผู้ดี
เพราะยังงั้นผมถึงได้ต้องอ่อนวอนให้คุณมาเป็นปลัด จะได้
คอยสั่งสอนตักเตือนให้ผมทำถูกต้องตามแผนผู้ดี
ทะเลเปา ถูกแล้ว ถูกแล้ว แต่คุณก็รู้อยู่แล้วว่าผมนะเป็นผู้ดีตระกูลสูง
เพราะฉะนั้นถ้าคุณไม่หมั่นอ่อนวอนไว้เสมอ ๆ ผมจะไม่เป็น
ธุระนะ
(แย้กึ่งเข้าใจ ควักเงินให้ทะเลเปา)

(หน้า 93)

ความอีกตอนหนึ่งกล่าวว่า

ทะเลเปา เดียวนี้คุณนะประสงค์จะให้ผมสาบาลสิ่งที่ไม่จริง เพื่อช่วยคุณ
ให้พ้นอันตรายไปครั้งหนึ่ง ยังงั้นหรือ นั่นแหละ ที่จริงการที่
ผมจะทำเช่นนั้น เป็นการผิดระเบียบมากทีเดียว
แย้กึ่ง เอาเถอะ ๆ แล้วผมจะอ่อนวอน ให้ตามเคย
ทะเลเปา อ่อนวอนสดหรือจะจดบาญชีไว้
แย้กึ่ง เอาเถอะสดทีเดียว (ควักเงินให้)

(หน้า 134)

กล่าวเป็นจริงเป็นจังในเรื่องที่ไม่เป็นปกติหรือไม่น่าเป็นไปได้

บทละครเรื่องวังตีสร้างอารมณ์ขันด้วยสิ่งที่ผิดเพี้ยนไปจากปกติหลายอย่างเช่น กฎหมายที่ออกใหม่ของเมืองนี้กำหนดโทษที่ขัดแย้งกับความรู้สึก เช่น ชายที่ยักคิ้วให้ผู้หญิง โทษถึงประหารชีวิต ส่วนโทษอื่น ๆ มีบทลงโทษในลักษณะประชดดังตัวอย่าง

แม่ผู้ใดปดมากปากพลอดพล่อย	ให้ปดจ้อยทุกคำอย่าซ้ำได้
ให้ปดทุกเวลารাত্রีไซ้	แม่พูดจริงเมื่อไรตบให้บอม
ส่วนอ้ายคนปากบอนนั้นสอนยาก	เลี้ยงลำบากน่าเบื่อเหลือถนอม
ให้เขาหาฝามะพร้าวห้าวไว้พร้อม	สิบชะลอมให้กินสิ้นเร็ววัน

(หน้า 139)

ความบทรแรกกล่าวถึงคนพูดปด กฎหมายบังคับให้พูดปดไปทั้งวันทั้งคืนห้ามพูดจริง ถ้าพูดจริงเมื่อใดจะถูกลงโทษ ส่วนบทหลังแฝงความเชื่อว่าใครที่กินฝามะพร้าวจะเป็นคนปากบอน จึงบังคับให้กินฝามะพร้าว (ปกติมักเป็นมะพร้าวอ่อนไม่ใช่มะพร้าวห้าวซึ่งเปลือกเหนียว เมื่อเดือนเปลือกส่วนหัวออกแล้วจะใช้มีดปาดเพื่อรับประทานน้ำและเนื้อมะพร้าวข้างใน ส่วนที่ปาดออกเรียกฝามะพร้าว)

ล้อเลียนเหตุการณ์และบุคคลในสังคม

การล้อเลียนเหตุการณ์หรือบุคคลในสังคมมีตอนที่เด่น ๆ อยู่หลายตอนดังนี้

ล้อเรื่องความนิยมในการกล่าวสุนทรพจน์ เช่น เมื่อ แอ้กิ่งพบประชาชนก็กล่าวสุนทรพจน์ แต่ถูกตะเลาเปากล่าวขัดจังหวะ ความว่า

ตะเลาเปา ช่างเถอะครีบ ช่างเถอะ! คุณกำลังจะสปีชสแปชอะไรอยู่ก็ว่า
ไปเสียให้จบก่อนเถอะครีบ แต่ขออย่างเดียวแหละ ลงปลาย
อย่าชวนให้เขาตีมหัศจรรย์อย่างธรรมเนียมฝรั่งนะ ผมไม่ได้
เตรียมไว้ดอก

(หน้า 91-92)

ปาซ่องโก้วังตีกล่าวสุนทรพจน์กับประชาชนแต่ถูกเล่าอะม้วยพูดสอดแทรกจนกวีรู้
ความว่า

วังตี (พูดกับเล่าอะ) นี่แน่แม่คุณ ฉันทะเป็นผู้อดกลั้นได้พอใช้ดอก
แต่ว่าหล่อนนะฉันทะเกือบจะทนไม่ได้แล้วนะ หล่อนคอยแต่จะ
สอดรำไป หล่อนไม่รู้หรือว่าเวลานี้ฉันทะจะต้องพูดสปีชให้
ยืดยาว หล่อนก็คอยสอดเข้ามารำไป ถ้าหล่อนขึ้นพูดสอดอีก
ละก็ ฉันทะเห็นจะต้องให้เขาเอาขลุ่ยใส่ปากหล่อนเสียละ

(หน้า 137-138)

ล้อเรื่องผู้หญิงซึ่งมักแอบชมตัวเอง ในบทละครให้ยิ้มยิ้มกล่าวชมความงามของตัวเองออกมาดังความว่า

ยิ้มยิ้ม (ส่องกระจก) ที่จริงตัวฉันนี่ก็สรวยพอใช้นะ
 จับกิม พี่ยิ้มยิ้มก็ อะโรมานั่งชมโฉมตัวเอง มันเป็นหน้าที่ของผู้ชายที่เขาจะชมเราต่างหาก
 ยิ้มยิ้ม โธ่ ก็หรือฉันไม่สรวยจริงละ
 จับกิม สรวยจริงนะซี ใครเถียงละ แต่ธรรมดาผู้หญิงสาวเขาว่าควรจะต้องทำอาย ๆ ไว้มั้งเขาจึงจะนับถือกันว่างามแท้

(หน้า 123)

ล้อผู้หญิงที่ต้องการสิทธิเท่าเทียมชาย

เกี่ยมซิงดี ยังงั้นซี นี่หล่อนไม่ได้อ่านหนังสือกฤษบุตรีหรือ
 ยิ้มยิ้ม ครูเขาห้ามไม่ให้อ่าน
 เกี่ยมซิงดี อ้าว เพราะยังงั้นหล่อนถึงได้มีความรู้แต่เปนนกมิเก่า หนังสือพิมพ์กฤษบุตรีนี่นะ สำหรับสั่งสอนให้ผู้หญิงหายเป็นผู้หญิง
 ยิ้มยิ้ม ก็อิฉันยังสมัครเป็นผู้หญิงอยู่นี้คะ
 เกี่ยมซิงดี ไม่ใช่ว่าอ่านหนังสือนั่นแล้วจะแปลงเพศทีเดียวดอกนะ เปนแต่แปลงความคิดและความประพฤติให้เป็นอย่างเช่นผู้ชายเท่านั้น แต่ข้อสำคัญที่สุดคือผู้หญิงควรจะต้องเลือกผัวตามพอใจของตน

(หน้า 99-100)

ล้อเลียนความถือตัวในเรื่องชาติตระกูล เจ้าคุณตะเลาเปาถือตัวเป็นผู้มีชาติตระกูลสูงเป็นตระกูลเก่าแก่ บทละครกล่าวถึงความเก่าแก่ว่านับเนื่องขึ้นไปได้จนถึงต้นวงศ์ซึ่งเกิดก่อนโลกถึง 20 ชั่วคน ครั้นซักว่าแล้วต้นตระกูลเป็นใคร ก็ได้คำตอบว่า เป็นแมงกะพรุน ดังความว่า

ตะเลาเปา ...ฉันนะเป็นผู้ดีแปดแตรหนักเทียบนะ คนโดยมากถ้านับชั่วโคตรของตัวขึ้นไปได้เพียงถึงเล่าปีหรือกวนอูเท่านั้นก็พอใจแล้วฉันนะนับวงศ์เนื่องติดต่อกันไปได้ไกลพิลึก ในตำนานวงศ์ของฉันนะมีจดชื่อกันต่อ ๆ ลงมาถึงยี่สิบชั่วคนแล้ว จึงได้มีหมายเหตุไว้ว่าโลกย์ได้บังเกิดขึ้น เพราะฉันนะวงศ์ของฉันเกิด

ก่อนโลกนี้ถึงยี่สิบห้าคนเทียบนะ ตั้งแต่เนิ่นมากก็นับเนื่องกันมา
ไม่มีขาดตอนเลยเทียบ

เกี่ยมซึ่งดี ก็ท่านต้นวงศ์ของได้เท่านั้นชื่อไร ขอรับ

ตะเลาเปา แกจะชื่ออะไรก็ไม่รู้ ฉันรู้แต่ว่าแกเป็นแมลงกระพุน

(หน้า 86)

เหน็บแนมบุคคลบางกลุ่ม

เหน็บแนมเรื่องการที่บุคคลรับตำแหน่งต่าง ๆ หลายหน้าที่อันจะทำให้เกิด
ความยุ่งเหยิงและอาจเกิดการทุจริตขึ้นได้ง่าย ดังความกล่าวถึงเจ้าคุณตะเลาเปาว่า
เป็นขุนนางหลายตำแหน่งความว่า

ตะเลาเปา ที่จริงเวลานี้ฉันทำงานมากนะ เจ้าหน้าที่พากันลาออกเสีย
หมดหาตัวคนแทนไม่ได้ ฉันต้องทำการแทนอยู่โดยมาก
เพราะฉะนั้นนอกจากตำแหน่งปลัดเมือง ฉันว่าที่ตุลาการใหญ่
ตุลาการรอง เลขานุการ เจ้าพนักงานคลัง เจ้าพนักงาน
ผู้บังคับการกองตระเวร นายอำเภอก ผู้คุม

เกี่ยมซึ่งดี แหม ถ้าอย่างนั้นได้เท่าก็มีราชการมากชิขอรับ

ตะเลาเปา มากชิ แต่ไม่เป็นไร ฉันไม่ทุกข์เลย แกคงจะไม่เข้าใจละซิว่า
ธรรมเนียมดงนั้นถ้าใครเป็นข้าราชการแล้วไม่รวยก็ต้องแปลว่า
คนโง่เท่านั้นเอง

(หน้า 88)

ข้อความนี้ยังเหน็บแนมคนที่ถือตัวว่าเป็นผู้มีชาติตระกูลสูง แต่เมื่อต้องการผล
ประโยชน์ก็ต้องยอมมาเป็นลูกน้องคนที่ตนดูถูกซ้ำยังโลภ รับสินบนโดยไม่คำนึงถึง
เกียรติอีกด้วย ดังเช่นขณะที่ขุนนางคนอื่นไม่ต้องการเป็นลูกน้องคนชั้นต่ำได้ลาออกไป
แต่ตะเลาเปาซึ่งถือตัวว่าเป็นผู้ดีเยื่อหยิ่ง หัวสูงกลับรับราชการในตำแหน่งต่าง ๆ ที่
ข้าราชการเก่าได้ลาออกไป

บทละครเรื่องนี้มีความสนุกสนานและสะท้อนภาพสังคมได้อย่างดีเยี่ยม มีการนำ
เผยแพร่สู่สาธารณชนในรูปสิ่งตีพิมพ์ซ้ำแล้วซ้ำอีกหลายครั้งแต่ไม่เคยได้นำไปแสดง
เป็นละครให้สมดังจุดมุ่งหมายของวรรณกรรม ดังความที่ ม.ล.ปิ่น มาลากุล กล่าวว่

เรื่องวังนี้ตีพิมพ์เป็นเล่มหลายครั้งแล้ว แต่ยังไม่มีการแสดง.

ซ่อมเมื่อ ร.ศ.129 แล้ว แต่พระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงสวรรคต.

ซ้อมเมื่อ 21 กุมภาพันธ์ ร.ศ.130 อีกครั้ง แต่เกิดกบฏ ร.ศ.130
กล่าวกันว่าจัดรายการวิทยุกระจายเสียงในสมัยหลังก็มีอุปสรรค.¹

เหตุบังเอิญที่เกิดขึ้นดังกล่าวมา ทำให้ละครเรื่อง *วังती* ไม่เคยแสดงบนเวทีได้
แม้แต่ครั้งเดียว ทั้ง ๆ ที่เป็นพระราชานิพนธ์ และได้เตรียมการจนถึงขนาดจัดซ้อมแล้ว
ก็ยังไม่ได้แสดงอีก ทรงจัดซ้อมเตรียมการแสดงถึงสองครั้งแต่ก็ไม่มีโอกาสแสดงเลย
แม้เพียงจะนำบทเพลงไปจัดรายการวิทยุ ก็ยังจัดไม่ได้ บทละครเรื่องนี้จึงเหมือนมี
อาการรพณ์ คือเป็นบทละครที่มีเนื้อเรื่องดีมีผู้แสดงและองค์ประกอบอื่น ๆ พร้อมที่จะ
แสดง แต่ก็สามารถเผยแพร่ได้เฉพาะในรูปของวรรณกรรมเท่านั้น บทละครเรื่องนี้จึง
น่าจะเรียกได้ว่า

วังती : บทละครอาถรรพณ์ที่ไม่อาจจัดแสดงได้

.....

หนังสืออ้างอิง

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. *งานละครของพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ
พระมงกุฎเกล้าเจ้าแผ่นดินสยาม*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2517.
มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย. *บทละครสังคีตเรื่องมิกาโดกับเรื่องวังตี้และปณิกะ
ประวัติของอุปรากรเรื่องมิกาโด ของนางกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ*. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2509.

---

¹ ม.ล.ปิ่น มาลากุล. *งานละครของพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ
พระมงกุฎเกล้าเจ้าแผ่นดินสยาม*. 2517. หน้า 99.